

Avalaht>Kohtuasja algatamine>Vahendus>Vahendus ELi liikmesriikides

Vahendus ELi liikmesriikides

Portugal

Vahendus on lisaks vahekohtule ja rahukohtunikele (*juizados de paz*) üks moodus, mida Portugalis kasutatakse alternatiivseks vaidluste lahendamiseks. 19. aprilli 2013. aasta seadus nr 29/2013 (vahendusseadus – *Lei da Mediação*) on vahenduse riiklik raamseadus vaidluste kohtuvälise lahendamise valdkonnas. Seaduses on kehtestatud Portugalis vahenduse suhtes kohaldatavad üldpõhimõtted (olenemata vahendusmenetluses käsitletava vaidluse olemusest) ja õigusnormid, mis reguleerivad vahendust tsiviil- ja kaubandusajades, vahendajaid ning riiklikku vahendust. Vahendusseaduses kasutatakse järgmisi mõisteid:

„vahendus“ – alternatiivne vaidluste lahendamise viis, mida kasutab riiklik või eraõiguslik üksus ja mille abil kaks või rohkem osalist püüavad vabatahtlikkuse alusel jõuda vahendaja abil kokkuleppele;

„vahendaja“ – erapooletu ja sõltumatu kolmas isik, kel ei ole õigust kasutada vahendusosaliste suhtes sundi ning kes aitab neil jõuda vaidlusaluses küsimuses lõplikule kokkuleppele.

Vahenduse olemus ja vahenduskokkulepped

Vahenduse kasutamine on absoluutselt **vabatahtlik**. Vahendusmenetlus on **konfidentsiaalne**. Konfidentsiaalsusest võib loobuda üksnes avaliku korra kaalutlustel – eelkõige selleks, et kaitsta lapse parimaid huve – või juhul, kui kaalul on isiku füüsiline või vaimne puutumatuse või kui see on vajalik vahendusmenetluse teel saavutatud kokkuleppe kohaldamiseks või täitmiseks, ning ainult siis, kui see on konkreetsel juhul vajalik huvitatud isikute kaitsmiseks. Vahenduskokkuleppe sisu **ei saa kasutada kohtus tõendina**.

Vahenduse teel saavutatud kokkulepe on **täitmisele pööratav**, tingimusel et

see puudutab vaidlust, mida saab lahendada vahenduse teel ja seadus ei nõua kokkuleppe kinnitamist kohtu poolt;

osalistel on sellise kokkuleppe sõlmimiseks volitused;

kokkuleppeni jõuti vahenduse teel seadusega ettenähtud korda järgides;

selle sisu ei ole vastuolus avaliku korraga;

kokkuleppe saavutamisel osales vahendaja, kes on kantud justiitsministeeriumi peetavasse vahendajate nimekirja. Nimekirjaga saab tutvuda [siin](#).

Vahenduskokkulepe, mis on saavutatud vahenduse teel mõnes teises ELi liikmesriigis ja mis vastab eespool punktides a ja b kehtestatud tingimustele, on täitmisele pööratav juhul, kui ta on seda ka selle teise riigi õiguskorra alusel.

Valdkonnad, kus vahenduse kasutamine on lubatud ja kus seda kõige sagedamini kasutatakse

Vahendust võib kasutada tsiviilasjades, kaubandusajades, perekonnaasjades, töötülide lahendamisel ja kriminaalasjades. Viimases kolmes valdkonnas on olemas riiklik vahendussüsteem ja igas neist on oma erinormid.

Rahukohtunikud pakuvad vahendusteenust, mille abil saab vahendada kõiki vaidlusi, mille puhul võib vahendusmenetlust kasutada, isegi kui vaidlus ei kuulu rahukohtute pädevusse.

Vahendajate staatus

Vahendusseaduses on vahendajate õiguste ja kohustuste kohta eraldi peatükk (artiklid 23–29). Vahendajad peavad oma tegevuses järgima ka [vahendajate Euroopa tegevusjuhendit](#).

Vahendajate koolituse eest ei vastuta riiklik organ. Koolitamisega tegelevad eraõiguslikud üksused, kelle on sertifitseerinud õiguspoliitika peadirektoraat (*Direção-Geral da Política de Justiça*) 27. novembri 2013. aasta määruse (*Portaria*) nr 345/2013 alusel.

Vahendustasu

Riikliku perevahendusteenuse kasutamise eest tasub iga menetlusosaline 50 eurot, välja arvatud järgmistel juhtudel:

antud on riigi õigusabi;

asi on suunatud õigusasutuse määrusega vahendusse eestkostemenetluse üldkorra (*(Regime Geral do Processo Tutelar Cível)*) artikli 24 alusel;

osaliste taotlusel või nende nõusolekul on nad õigusasutuse või laste- ja noortekaitsekomisjoni (*comissão de proteção de crianças e jovens*) otsusega suunatud vahendusse poolelioleva lastekaitsemenetluse raames.

Riikliku vahendusteenuse kasutamine **kriminaalasjas** on tasuta.

Riikliku vahendusteenuse kasutamise eest **töötülide lahendamisel** tuleb igal menetlusosalisel tasuda 50 eurot, ilma et see piiraks riigi õigusabi andmist.

Lisaks riikliku vahendusteenuste kasutamise eest makstavale summale tuleb **registreeritud vahendajatele maksta ka osutatud teenuse eest**. Tegemist on kindlaks määratud tasudega, kuid need sõltuvad sellest, kas jõuti kokkuleppele või mitte ning milliseid meetmeid kokkuleppele jõudmiseks võeti.

Juhul kui **rahukohtuniku läbiviidud vahenduse** tulemusel jõuti kokkuleppele, peab iga menetlusosaline tasuma 25 eurot.

Eravahenduse kulud määravad kindlaks menetlusosalised, kes vahendaja valisid.

Muu kasulik teave

Valitsusasutus, kes vastutab riikliku vahenduse reguleerimise eest, on justiitsministeeriumi alla kuuluv õiguspoliitika peadirektoraat (*Direção-Geral da Política de Justiça* – DG PJ), kes tegutseb alternatiivse vaidluste lahendamise büroo (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios* – GRAL) kaudu.

Õiguspoliitika peadirektoraat. DG PJ ei anna teavet selle kohta, kuidas vahendajat leida, kuid ta peab

nimekirja vahendajatest, kes pakuvad riikliku vahendusteenust. Kui on tehtud otsus vahendaja kasutamiseks, siis riikliku vahendust käsitleva seaduse järgi valitakse vahendaja automaatselt.

Viimati uuendatud: 25/01/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.